

Työelämätiedon hyödyntäminen vaatii aikaa ja vaivannäköä, mutta synnyttää uutta

15.1.2026

SEAMKissa järjestettiin 28.11. PINKO Pienet osaamiskokonaisuudet työelämän tueksi -hankkeen työpaja ”Tekemistä vaille valmis – Työelämävuoropuhelun mallintaminen”, jossa pohdimme SEAMKin asiantuntijoiden kanssa työelämäyhteistyön lähteitä, muotoja ja tiedonkulkua toimijoiden kesken. Työpaja on osa Euroopan unionin osarahoittamaa PINKO Pienet osaamiskokonaisuudet työelämän tueksi -hanketta, jonka keskeisenä tavoitteena on luoda toimintamalleja ja lisätä tietoisuutta pienten osaamiskokonaisuuksien toteuttamiseksi kansallisesti ja kansainvälisesti. PINKO-hankkeessa on mukana 11 ammattikorkeakoulua, ja SEAMK vastaa yhteistyössä VAMKin kanssa erityisesti pieniin osaamiskokonaisuuksiin liittyvästä laadunhallinnasta ja opintoasiainhallinnon prosessien mallintamisesta.

Pienet osaamiskokonaisuudet ovat 1 – 59 opintopisteen laajuisia osaamisen kehittämiseen tähtääviä opintosuorituksia. Erityisen osaamiskokonaisuudesta tekee kuitenkin rajapinta työelämään, joka nousee erityisen tarkastelun kohteeksi erityisesti osaamiskokonaisuuksien suunnittelussa ja osaamistavoitteiden laadinnassa sekä arvioinnissa (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2023a). Pienten osaamiskokonaisuuksien voidaankin nähdä mahdollistavan aiempaa joustavamman, uuden tavan edistää yksilöiden uria, urasiirtymiä ja osaamisen kehittämistä työelämässä. Työelämästä katsottuna ne tarjoaisivat yhä monipuolisempia keinoja vastata nopeasti muuttuviin osaamistarpeisiin organisaatiossa ja tiivistää erityisesti niiden yritysten TKI-yhteistyötä, jotka eivät pysty ylläpitämään omaa TKI-järjestelmää. Korkeakoulujen näkökulmasta tarkasteltuna ne voivat puolestaan tarjota mahdollisuuksia tuottaa uusia, maksullisia koulutustuotteita ja edistää TKI-toiminnasta saatavien tulosten hyödyntämistä ja levittämistä aiempaa vahvemmin myös koulutuspalveluiden

osana. Pienten osaamiskokonaisuuksien yhteiskunnallinen merkitys puolestaan voi näkyä osaamistason kohoamisena, tutkintojen ja opiskeluoikeuksien kertymisen vähentymisenä ja parempana vasteena nopeissa työmarkkinoiden rakennemuutostilanteissa.

Yhteistyö ja yhteiset prosessit keskeisiä

Osittain tutkintojen ja opiskeluoikeuksien kasautumiseen jo aiemmin saman tasoisia tutkintoja suorittaneille henkilöille vaikuttaa ensimmäisen tutkinnon työelämävastaavuus (OKM, 2023b s. 10). Opetus- ja kulttuuriministeriön (2023a, s.11) mukaan myös alakohtaiset kelpoisuusvaatimukset, yksilön henkilökohtainen työmarkkina-aseman parantaminen ja koulutuksen vaihteleva arvostus työmarkkinoilla sekä täydentävien opintojen maksullisuus ovat tekijöitä, jotka nykyisessä jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien kentässä kannustavat yksilöä hakeutumaan ennemmin uudelleen tutkintokoulutukseen. Vaikka korkeakouluissa tehdään monitasoista työelämäyhteistyötä tutkintokoulutuksen, TKI:n ja erilaisten yritys- ja tukipalveluiden yhteistyönä, halusimme selvittää tarkemmin miten nämä työelämätietovirrat liikkuvat SEAMKissa ja eri toimijoiden välillä. Työpajaan kokoontui työskentelemään seitsemän hengen aktiivinen tiimi, jossa oli edustettuna useampia keskeisiä SEAMKin työelämäyhteistyötä tekeviä toimijoita.

Koska pienten osaamiskokonaisuuksien viitekehysluonnoksessa tuodaan keskeisellä tavalla esiin työelämäyhteistyön tekeminen, totesimme laadunhallinnan näkökulmasta hyväksi tunnistaa työelämäyhteistyötä ja -tietoa tuottavat tiedonlähteet organisaatiossa sekä tehdä näkyväksi tiedonkulkua toimijalta toiselle. Tunnistimme pienten osaamiskokonaisuuksien näkökulmasta yhteensä kuusi tärkeää tietolähdettä: koulutus, TKI, maakuntakorkeakoulu, maksullisen palvelutoiminnan kokonaisuus (ml. yrityspalvelut ja avain- ja kehittämiskumppanit), Y-Zone ja ulkoiset osaamistarpeiden ennakointitietoa tuottavat koontikanavat kuten Osaamistarvekompassi, Vipunen ja Työvoimabarometri.

Jotta pienet osaamiskokonaisuudet voisivat yhdistää uudella tavalla ammattikorkeakoulujen vahvuudet koulutuksen ja aluekehittämisen rajapinnoilla tarjoten samalla kilpailukykyisiä maksullisia palveluita, ovat yhteistyö ja yhteiset prosessit työelämästä saatavan tiedon käsittelyssä erityisen merkityksellisessä roolissa. Vahvuuksina tiedonkulussa tunnistimme eri toimijoiden vahvat alakohtaiset verkostot sekä erinomaiset palautteet saaduista yhteistyökokemuksista sekä korkeakoulun että työelämän välillä. Myös monet toimijat ovat itse aktiivisia ja oma-aloitteisia tekemään tiedonkeruita kyselyin tai yhteiskeskusteluin esimerkiksi oman alan tutkintokoulutuksen kehittämiseksi. Heikkouksina erityisesti työelämästä saadun tiedon ja tarpeiden välittymisessä puolestaan tunnistettiin vahvasti henkilöityneet tiedonkulun reitit, jolloin osa tärkeästä informaatiosta saattaa pudota matkan varrella (ns. omaa työtä käsittelemätön informaatio). Myös informaation keruu laajemmasta näkökulmasta (koulutus, TKI, maksullinen palvelutoiminta) vaatisi vielä tietojärjestelmien kehitystä ja huomion kiinnittämistä tietoisuuden lisäämiseen talon kaikista toiminnoista. Tähän liittyen myös aikaresurssi nousi esiin haasteena, kun arjessa todettiin olevan haastavaa löytää aikaa esimerkiksi tiimien vierailuille.

Jotta pienillä osaamiskokonaisuuksilla päästäisiin sille asetettuihin tavoitteisiin yksilöiden, työelämän, korkeakoulujen ja yhteiskunnan tasolla, tulisi niiden monipuolistaa käyttäjien mahdollisuuksia edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja innovaatioiden syntymistä kestävällä ja resurssiviisaalla tavalla. Tähän

tarvitaan uusia käytäntöjä erityisesti työelämäyhteistyön dokumentoinnista aina osaamiskokonaisuuksien suunnittelusta osaamistavoitteiden määrittelyyn ja toteutuneiden opintosuoritusten arviointiin saakka. Jotta luottamus tutkintoa pienempien osaamiskokonaisuuksien merkityksellisyydestä muodostuu niin yksilöille kuin työnantajillekin, vaatii se kokonaisuuden tuottajan näkökulmasta yhä avoimempaa keskustelukulttuuria osaamisesta niin yhteistyökumppaneiden kuin talon sisäisten toimijoidenkin välillä.

PINKO Pienet osaamiskokonaisuudet työelämän tueksi on Euroopan unionin osarahoittama hanke.

Seuraa meitä: PINKO pienet osaamiskokonaisuudet työelämän tueksi**Essi Hauta**
Projektikoordinaattori
Asiantuntija, TKI
SEAMK

Lähteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). (2023a). *Korkeakoulujen pienten osaamiskokonaisuuksien viitekehys korkeakoulujen työn tueksi* (luonnos). https://okm.fi/documents/1410845/180966890/Korkeakoulujen+pienten+osaamiskokonaisuuksien+viitekehys+(luonnos)+korkeakoulujen+ty%C3%B6n+tueksi.pdf/545c3159-a51f-8d23-e615-ee4273aa4b52/Korkeakoulujen+pienten+osaamiskokonaisuuksien+viitekehys+(luonnos)+korkeakoulujen+ty%C3%B6n+tueksi.pdf?t=1696836754057

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). (2023b). *Koulutuksen kasautumisen vähentäminen.* https://okm.fi/documents/1410845/162889830/Hallitusohjelmaneuvottelut+2023+Koulutuksen+kasautumisen+v%C3%A4hent%C3%A4minen.pdf/535bd8e3-f9ac-6485-95a6-177919da586d/Hallitusohjelmaneuvottelut+2023+Koulutuksen+kasautumisen-v%C3%A4hent%C3%A4minen.pdf?t=1685017437090